

Z czym w XXI wiek

Druga połowa mijającego stulecia to okres, w którym w historię polskiego teatru wpisane są dwa dotychczas nieznane gatunki - artystyczny teatr lalek. Stanowi on dzisiaj integralną część polskiego teatru lalek nie tylko dlatego, że to właśnie w nim dokonuje się akt teatralnej inicjacji kolejnego już pokolenia Polaków. Lektura Almanachów Sceny Polskiej uzmysławia, jak znaczny był i jest udział teatru lalek w życiu teatralnym kraju oraz w prezentacji polskiej kultury teatralnej za granicą. Jak wiele wybitnych przedstawień polskiego teatru lalek odnosiło sukcesy na międzynarodowych festiwalach. Pasja i konsekwentna działalność dwóch generacji artystów tego teatru ukształtowały rozwiniętą strukturę, z którą kolejna, trzecia generacja wchodzi w XXI wiek.

Jaki będzie polski teatr lalek w początkach XXI wieku?

Prognozowanie w sztuce, której rozwój jest wynikiem zderzenia się rzeczywistości z wrażliwością artysty jest bardziej zawodne niż prognozowanie pogody. Zwłaszcza, gdy dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość jest mało przewidywalna. Można natomiast i trzeba diagnozować aktualną sytuację, wskazując na potrzeby oraz problemy wymagające podjęcia, czy obszary wciąż niedostatecznie zagospodarowane. Istotnym problemem do podjęcia dla młodej generacji twórców jest przywrócenie lalce właściwego miejsca w teatrze. Poszukiwania nowych środków ekspresji w teatrze lalek i jego pogranicznych doprowadziły do niedobrego zachwiania proporcji między ekspresją lalki a ekspresją człowieka. Zbyt często lalka bywa pozbawiona podmiotowości w teatrze, który w konsekwencji bywa, przestaje być teatrem lalek. Odkrycie na nowo możliwości tego instrumentu może być pasjonującą przygodą. Zwłaszcza, że lalka nie straciła nic na atrakcyjności w oczach podstawowego widza tego teatru - dziecka.

Wierna obecność tego widza czyni teatr lalek nie tylko ważnym, wręcz niezbędnym, ale czyni go młodym. Bo teatr dla dziecka, w tym także teatr lalek adresowany do dzieci, to obszar uświadomiony w XX wieku, ale przecież ciągle niezbadany, czekający na twórcze zagospodarowanie. Obszar, w którym magiczne i kreatywne myślenie dziecka spotyka się z magią i kreatywnością lalki. To obszar spotkań dziecka i dorosłego w sztuce. Twórcze działania w tym obszarze mogą nie tylko zapobiec płaskiej komercjalizacji teatru lalek, ale nade wszystko mogą dostarczyć artyście poczucia satysfakcji, płynącej z uczestniczenia w odpowiedzialnym procesie kształtowania osobowości młodego człowieka. W rozwoju emocjonalnym i intelektualnym człowieka, którego dorosłe życie będzie przebiegało w świecie dynamicznego rozwoju techniki oraz natężających się procesów globalizacji. Człowiekowi zawsze, a jeszcze bardziej w przewidywalnej przyszłości, niezbędna będzie świadomość własnych korzeni, własnej tożsamości kulturowej oraz otwarcie na świat, na innych ludzi ukształtowanych przez inne kulturowe tradycje. W kształtowaniu postawy tolerancji i otwartości, już w najwcześniejszym okresie życia może pomóc także teatr. Teatr czerpiący siłę z własnych tradycji ale otwarty na wartości i tradycje innych narodów. Świadome, odpowiedzialne uczestnictwo polskiego teatru lalek w zachodzących procesach międzynarodowej integracji, to drugi ważny obszar jego działania.

Wierzę, że polski teatr lalek będzie te zadania podejmował, a Polski Ośrodek Lalkarski UNIMA będzie te działania wspierał. I że będzie teatrem twórczym, to znaczy wybiegającym poza to, czym jest dzisiaj, przekraczającym granice dzisiejszej świadomości, wzbogacającym tę świadomość o nowe odkrywcze interpretacje problemów ponadczasowych oraz tych, które ujawnia wciąż zmieniająca się rzeczywistość.

Wojciech Wieczorkiewicz
Prezydent POLUNIMA

With What into the 21st Century

The second half of our century is a period when in Polish theater history there appeared a previously lesser known genre, the artistic puppet theater. Today, it constitutes an integral part of Polish puppet theater, and the fact that it is here that a new generation of Poles is introduced to the theater is not the only reason. Upon reading the Almanacs of Polish Stage, one realizes how significant a role has been played by the puppet theater in Polish cultural life as well as in promoting Polish heritage abroad. How many puppet theater productions from Poland triumphed at international festivals. The two previous generations of artists, working with passion and devotion, created a well developed structure with which the third generation of puppeteers is entering into 21st century.

What will Polish puppet theater look like at the outset of the new millennium?

Predicting the future of an art form whose development results from the confrontation of an artist's sensitivity with reality is riskier than forecasting the weather. Particularly when the ever-changing reality becomes itself unpredictable. Nonetheless, one may, and even must, attempt to diagnose the current situation, indicating the needs and problems to be resolved, pointing to areas which are underdeveloped. A key issue that should be addressed by this new generation of artists is how to put the puppet back where it belongs. Experiments with new means of expression in the puppet theater and along its boundaries caused it to lose the sense of proportion between the expression of the puppet and that of the actor. Too often does it happen that the puppet is deprived of its personal character in the theater, which in consequence essentially ceases to be a puppet theater at all. Rediscovering its potential may prove to be a fascinating adventure. Especially since the puppet had not lost its appeal in the eyes of the most important puppet theater viewer, the child. A constant presence of this viewer not only makes the puppet theater important, even indispensable, it also makes it young. For the children's theater, including the puppet theater addressed to children, is a territory which, though discovered in the 20th century, still awaits full exploration and creative development. It is an area where the magical and imaginative thinking of a child encounters the magic and creativity of a puppet. It is a plane on which the child meets with the adult in art. Creative work in this field can not only avoid the puppet theater's commercialization but it can also give artists the satisfaction of participating in the process of forming the personality of a young human being. In the intellectual and emotional development of a man who will live his entire adulthood in a world of rapid technological progress and expanding globalization. Man will always need to be conscious of his roots and cultural identity, he will also need to be open-minded and accept people brought up in other traditions. And the theater can help form this kind of tolerant attitude even quite early on in the viewer's life. But it can only be accomplished by a theater drawing strength from its own cultural background yet willing to accept new values and other nations' traditions. And so, conscious and responsible participation in the process of global integration is another important point on which Polish puppet theater ought to focus.

I strongly believe that Polish puppet theater shall address these issues, and that the Polish Puppet Center of UNIMA will support its endeavors. I also hope that it will be a creative kind of theater, expanding the current horizons of our thought and sensitivity, enriching them with new interpretations of timeless problems and posing questions about the changing reality.

Wojciech Wieczorkiewicz
President of POLUNIMA

Polskie festiwale lałkowe

Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lałek w Opolu

Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lałek w Opolu, organizowany od 1962 roku, jest najstarszym i najważniejszym krajowym przeglądem teatrów, konfrontującym aktualny poziom polskich scen lałkowych. W trakcie festiwalu pokazywane jest około 12 przedstawień, wybranych przez Radę Artystyczną spośród kilkudziesięciu zgłoszonych spektakli wystawianych w polskich teatrach w dwóch ostatnich latach. OFTL organizowany jest w cyklu dwuletnim, ma charakter konkursu, a nagrody i wyróżnienia na nim przyznawane cieszą się dużym prestiżem w środowisku teatralnym. Festiwalowe biennale jest okazją do wymiany myśli i idei teatralnych. Towarzyszą mu pokazy pozakonkursowe (w tym także studentów szkół teatralnych), wystawy plastyki teatralnej, scenografii, etc. Festiwal pełni istotną rolę w europejskiej promocji polskiego teatru lałek - jest objęty programem szkoleniowym Europejskiej Komisji UNIMA (scholarships system co-ordinated by the Europe Commission).

Dyrektor festiwalu: Krystian Kobyłka
Kontakt: 45-040 Opole, pl. Kopernika 1, tel/fax (077) 4537306
Najbliższa edycja: 15-21 października 2001 r.

Międzynarodowy Festiwal Sztuki Lałkarskiej, Bielsko-Biała

Jeden z najstarszych i najbardziej prestiżowych przeglądów lałkarskich w świecie. Zaistniał w 1966 roku przez Jerzego Zitzmana odbywa się w cyklu dwuletnim. Uczestniczą w nim wybrane spośród kilkudziesięciu zgłoszeń najciekawsze i najbardziej twórcze teatry świata. Od 1997 roku ma charakter konkursu. Grand Prix przyznaje publiczność kamietowa głosująca na najlepszy spektakl, inne nagrody profesjonalne jury złożone z krytyków teatralnych i twórców teatru lałek. W nurcie „Konkurs - teatr poszukujący” prezentowane są spektakle poszukujące nowych bądź nowo odkrywanych obszarów tematycznych i form teatralnych. W nurt „Wydarzenia” budują spektakle wybitnych twórców światowego teatru lałek, teatru figur, przedmiotu i teatru plastycznego. Festiwalowi towarzyszy także promocja polskiego teatru lałek, widowiska plenerowe i uliczne, działania parateatralne, prezentacje studenckie, wystawy plastyczne, spotkania literackie, dyskusyjne i warsztatowe.

Dyrektor: Krzysztof Rau
Kontakt: 43-300 Bielsko-Biała, ul. Mickiewicza 20,
tel/fax (033) 8221046, 8123394, e-mail banialuka@in.com.pl
Kolejna edycja 2002 r.

Międzynarodowy Festiwal Teatru w Walizce, Łomża

Organizowany od 1988 roku festiwal umożliwia co roku obejrzenie najciekawszych realizacji portatywnych powstałych w teatrach krajowych i zagranicznych. Celem festiwalu jest prezentacja i promocja interesujących widowisk małoobsadowych oraz pokazanie twórczych możliwości tego gatunku. Festiwal jest przeglądem przyjaznym dzieciom, poszukującym idealnego przedstawienia, spotkaniem twórców z opiniotwórczą publicznością, a także świętem teatru i sztuki. W ciągu 12 edycji w festiwalu organizowanym przez Teatr Lalki i Aktora w Łomży wystąpiło 130 zespołów z kraju i zagranicy. Festiwal ma charakter konkursu.

Dyrektor: Jarosław Antoniuk
Kontakt: 18-400 Łomża, ul. Sadowa 2, tel (086) 165955
Najbliższa edycja 7-9 czerwca 2000 r.

Polish puppetry festivals

All-Poland Puppet Theater Festival, Opole

The All-Poland Puppet Theater Festival of Opole, organized since 1962, is the oldest and most important survey of nation's theaters, confronting the quality of Polish puppet stages. During the festivities about 12 productions are presented. They are chosen by the Artistic Council out of several scores of the Polish theater spectacles produced in the two previous years. OFTL is organized in a two-year cycle, and is essentially a contest whose prizes and distinctions enjoy great prestige with the theatrical circles. The festival biennial also provides a wonderful opportunity to share thoughts and ideas about the theater. It is accompanied by outside-of-the-competition performances (including those produced by the students of theater schools), and by exhibitions of the visual theatrical art, stage design etc. The festival plays an important role in the promotion of Polish puppet theater in Europe - it is part of the scholarships system coordinated by the Europe Commission of UNIMA.

Festival Director: Krystian Kobyłka
Contact: 45-040 Opole, pl. Kopernika 1, phone/fax (+48 77)4537306
Up-coming edition: October 15-21, 2001.

International Festival of Puppetry Art, Bielsko-Biała

On of the oldest and most prestigious puppet theater reviews in the world. Initiated by Jerzy Zitzman in 1966, it takes place once every two years with the participation of the most interesting and creative theaters from all over the world, chosen out of several dozens of submitted entries. It became a contest in 1997. The Grand Prix is given by the audience voting for the best performance, other prizes are granted by a professional jury composed of critics and artists. "Contest-the Searching Theater" presents productions exploring new or newly discovered subject matters and theatrical forms. "Events" consist of performances by outstanding creators of the world puppet theater, theater of figures, theater of the object, and visual theater. The festival is accompanied by a promotion of Polish puppet theater, and by outdoor and street performances, parateatrical events, students presentations, fine art exhibitions, literary meetings, discussions and workshops.

Director: Krzysztof Rau
Contact: 43-300 Bielsko-Biała, ul. Mickiewicza 20,
tel/fax (+4833) 8221046,8123394, e-mail banialuka@in.com.pl
Next edition: 2002.

International Theater in a Suitcase Festival, Łomża

Organized since 1988, it enables to see the year's most interesting portable productions from Poland and abroad. The goal of the festival is to present and promote small-cast productions and to display the artistic possibilities of the genre. The festival is a children-friendly review searching for the perfect production, it is a meeting of artists with critics and a celebration of theater and art. Over the 13 editions, the festival managed to present 130 companies from Poland and abroad. The festival is a contest.

Director: Jarosław Antoniuk
Contact: 18-400 Łomża, ul. Sadowa 2, tel (+4886) 165955
Next edition: June 7-9, 2000.

Polskie teatry lalek * Polish Puppet Theatres * Polskie teatry lalek * Polish Puppet Theatres

BIĄŁOSTOCKI TEATR LALEK, BIAŁYSTOK

15-875 Białystok, Kalinowskiego 1,
phone/fax (085) 7428631, e-mail: teatr@btl.bialystok.pl
Dyrektor naczelny /managing director Wojciech Kobrzyński
Dyrektor artystyczny/artistic director Wojciech Szelachowski
Kierownik literacki/literary director Jadwiga Jerlecka
Municipal theatre

TEATR DZIECI ZAGŁĘBIA IM. JANA DORMANA, BĘDZIN

42-500 Będzin, Teatralna 4, phone fax (032) 2673668
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic
director Michał Rosiński
Municipal theatre

TEATR "ARENA", BĘDZIN

42-500 Będzin, Modrzejowska 87, phone (032) 2675191
Dyrektor/director Waldemar Musiał
Private theatre

"TEATR BANIALUKA" OŚRODEK TEATRALNY, BIELSKO-BIAŁA

43-300 Bielsko-Biała, Mickiewicza 20,
phone/fax (033) 82210-46, 8123394
e-mail: banialuka@in.com.pl
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic
director Krzysztof Rau
Kierownik literacki/literary director Lucyna Kozień
Municipal theatre (w ramach Ośrodka działają także teatry
prywatne: Teatr Witak i Teatr Dwaj panowie X)

TEATR 3/4 ZUSNO, BIELSKO-BIAŁA

43-300 Bielsko-Biała, Mickiewicza 20,
phone/fax (033) 82210-46, 8123394,
e-mail: yhltram@bigfoot.com
Contact Krzysztof Rau
Private theatre

TEATR "KWADRYGA", BIELSKO-BIAŁA

43-300 Bielsko-Biała, Stoczniowa 17, phone (033) 8118591
Contact Ewa Waleśiak
Private theatre

TEATR WŁASNY, CHORZÓW

41-500 Chorzów, Młodzieżowa 1/46, phone (032) 2419563
Contact Grzegorz Stanisławski
Private theatre

TEATR MAŁYCH FORM KLEKS, CZĘSTOCHOWA

42-200 Częstochowa, Wilsona 16, phone (034) 3664374
Dyrektor/director Grzegorz Lewandowski
Private theatre

MIEJSKI TEATR "MINIATURA", GDAŃSK

80-236 Gdańsk, Grunwaldzka 16, phone (058) 3410123
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic
director Konrad Szachnowski
Municipal theatre

TEATR PINEZKA, GDAŃSK

80-391 Gdańsk, ul. Kolobrzeska 37a/5
Contact Przemysław Grzędziela
Private theatre

TEATR ANIMACJI, JELENIA GÓRA

58-500 Jelenia Góra, Wolności 159, phone (075) 7649615,
fax (075) 7648514
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director
Bogdan Nauka
Municipal theatre

ŚLĄSKI TEATR LALKI I AKTORA "ATENEUM", KATOWICE

40-012 Katowice, św. Jana 10, phone (032) 2538221,
fax (032) 2537926
Dyrektor naczelny/managing director Jarosław Czapczar
Kierownik literacki/literary director Renata Chudecka
Municipal theatre

TEATR LALKI I AKTORA KUBUŚ, KIELCE

25-304 Kielce, Duża 9, phone (041) 3445836, fax 3680293
Dyrektor naczelny i artystyczny /managing and artistic director
Irena Dragan
Kierownik literacki/literary director Jolanta Świątek
Municipal theatre

TEATR BIS, KOZIEGŁOWY

62-028 Koziegłowy, os. Leśne 15b/98, phone (061) 8127918
Contact Lech Chojnacki, Marcin Ryl-Krystianowski
Private theatre

TEATR LALKI I MASKI GROTESKA, KRAKÓW

31-121 Kraków, Skarbowska 2, phone (012) 6339604,
fax (012) 6339665
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director
Adolf Weltschek
Kierownik literacki/literary director Jan Polewka
Municipal theatre

PODGÓRSKI TEATR LALKI I AKTORA „PARAWAN”, KRAKÓW

30-515 Kraków, Dom Kultury Podgórze, ul. Krasickiego 18/20,
phone (012) 6563670, fax (012) 6564543
Dyrektor artystyczny/artistic director Antoni Mleczko

TEATR IM. ANDERSENA, LUBLIN

20-111 Lublin, Dominikańska 1, phone (081) 5321628,
fax (081) 5343611
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director
Włodzimierz Felenczak
Municipal theatre

KOMPANIA TEATR, LUBLIN

20-007 Lublin, Peowiaków 12, phone (081) 5325340, 5328700
Contact Witold Mazurkiewicz, Jarosław Tomica, Michał Żgiał
Private theatre

TEATR LALKI I AKTORA, ŁOMŻA

18-400 Łomża, Sadowa 12, phone/fax (086) 2165955
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director
Jarosław Antoniuk
Municipal theatre

CZARNY TEATR SIVINA II, ŁOMŻA

18-400 Łomża, Wojska Polskiego 3, phone (086) 2164553,
fax (086) 2163226
e-mail: t-brzezinski@mailcity.com
Dyrektor artystyczny/artistic director Tomasz Brzeziński
Private theatre

Polskie teatry lalek * Polish Puppet Theatres * Polskie teatry lalek * Polish Puppet Theatres

TEATR LALEK ARLEKIN , ŁÓDŹ

90-718 Łódź, 1 Maja 2, phone/fax (042) 6330894
e-mail tarlekin @polbox.com.
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Waldemar Wolański
Kierownik literacki / literary director Elżbieta Siepietowska
Municipal theatre

TEATR LALEK PINOKIO , ŁÓDŹ

90-503 Łódź, Kopernika 16, phone (042) 6365988,
fax (042) 6362993, e-mail tlapin@polbox.com
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Waldemar Wilhelm
Kierownik literacki/literary director Bogumiła Rzymska
Municipal theatre

TEATR OGNIĄ I PAPIERU, ŁÓDŹ

91-357 Łódź, Liściasta 12/15, phone (042) 658510
e-mail: ewaka@box43.gnet.pl
Dyrektor/director Grzegorz Kwieciński
Private theatre

LABORATORIUM POSZUKIWAŃ ARTYSTYCZNEGO ZASTOSOWANIA EFEKTÓW ŚWIETLNYCH

Majaczevice-Łęg7
98-260 Burzenin, phone/fax (043) 8214422
Dyrektor/director Tadeusz Wierzbicki
Private theatre

OLSZTYŃSKI TEATR LALEK, OLSZTYN

10-447 Olsztyn, Głowackiego 17, phone (089) 5336651,
fax (089) 5335440
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Krzysztof Rościszewski
Kierownik literacki /literary director Elżbieta Lenkiewicz
Municipal theatre

NIEFORMALNY TEATR ANIMACJI

RODZINY KORZUNOWICZÓW, OLSZTYN
10-548 Olsztyn, Mickiewicza 3/4, phone (089) 5349827
Contact Grażyna Korzunowicz, Mirosław Korzunowicz
Private theatre

OPOLSKI TEATR LALKI I AKTORA IM. A. SMOLKI, OPOLE

45-040 Opole, Kopernika 1, phone/fax (077) 4537306
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Krystian Kobyłka
Kierownik literacki/literary director Zbigniew Bitka
Municipal theatre

TEATR ANIMACJI, POZNAŃ

61-713 Poznań, al. Niepodległości 14,
phone (061) 8537220, fax (061) 8536402
e-mail: info@teatr-animacji-poznan.com.pl
Dyrektor naczelny/managing director Antoni Kończal
Dyrektor artystyczny/artistic director Janusz Ryl-Krystianowski
Kierownik literacki/literary director Katarzyna Grajewska
Municipal theatre

TEATR WIERZBAK, POZNAŃ

60-357 Poznań, Przybyszewskiego 45/7,
phone (061) 8672907, fax (061) 8615814
Contact Grażyna Wydworska, Bogdan Wąsiel
Private theatre

TEATR LALKI RABCIO, RABKA

34-700 Rabka, Pocztowa 6, phone (018) 2677170, 2677648
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Paweł Stojowski
Municipal theatre

TEATR MASKA - TEATR LALKI I AKTORA KACPEREK, RZESZÓW

35-064 Rzeszów, Mickiewicza 13, phone (017) 8625717,
fax (017) 8622407
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Maciej K. Tondera
Municipal theatre

TEATR LALEK TĘCZA, SŁUPSK

76-200 Słupsk, Waryńskiego 2, phone (059) 8423935,
fax (059) 8427724
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Małgorzata Kamińska-Sobczuk
Municipal theatre

FUNDACJA WIERSZALIN, SUPRAŚL

15-312 Białystok, ul. Zwierzyniecka 19a/8,
phone/fax (085) 7454343, 0602238902
e-mail: wierszalin@wierszalin.pl
Dyrektor/director Piotr Tomaszuk
Private theatre

TEATR LALEK PLECIUGA , SZCZECIN

70-403 Szczecin, Kaszubska 9, phone (091) 4332821,
fax (091) 4335804, e-mail: pleciuga@europress.com
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Zbigniew Niecikowski
Municipal theatre

TEATR BAJ POMORSKI, TORUŃ

87-100 Toruń, Piernikarska 9, phone (056) 6522424
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Czesław Sieńko
Municipal theatre

TEATR LALKI I AKTORA, WAŁBRZYCH

58-300 Wałbrzych, Buczka 16, phone/fax (074) 8424194
Dyrektor naczelny i artystyczny /managing and artistic director Eugeniusz Koterla
Municipal theatre

TEATR BAJ, WARSZAWA

03-719 Warszawa, Jagiellońska 28, phone/fax (022) 6199096
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic director Krzysztof Niesiołowski
Municipal theatre

Polskie teatry lalek * Polish Puppet Theatres

TEATR GULIWIER, WARSZAWA
02-548 Warszawa, Różana 16, phone/fax (022) 8454613
Dyrektor naczelny/managing director Mirosław Korzeb
Dyrektor artystyczny/artistic director Zbigniew Lisowski
Municipal theatre

TEATR LALKA, WARSZAWA
00-110 Warszawa, Pałac Kultury, phone (022) 6204960,
fax (022) 6248565
Dyrektor naczelny /managing director Jan Woronko
Dyrektor artystyczny/artistic director Joanna Rogacka

UNIA-TEATR NIEMOŻLIWY, WARSZAWA
02-032 Warszawa, Filtrowa 79/54, phone (022) 6580889,
fax (022) 6221848
Dyrektor/director Marek Chodaczynski
Private theatre

WROCLAWSKI TEATR LALEK, WROCLAW
50-051 Wrocław, pl. Teatralny 4, phone (071)3444832
fax (071) 3444832
Dyrektor naczelny i artystyczny/managing and artistic
director Wiesław Hejno
Kierownik literacki/ Maria Lubieniecka
Municipal theatre

SCENA LALKOWA TEATRU LUBUSKIEGO
IM. KRUCZKOWSKIEGO, ZIELONA GÓRA
65-048 Zielona Góra, Niepodległości 3/5,
phone (068) 3271417
Dyrektor/director Andrzej Buck

Szkoły Teatralne * Puppetry schools

WYDZIAŁ SZTUKI LALKARSKIEJ AKADEMII TEATRALNEJ,
BIAŁYSTOK, WYDZIAŁ REŻYSERII TEATRU LALEK
15-092 Białystok, Sienkiewicza 14,
phone/fax (085) 7435353
Prorektor/ Rector Marek Waszkiel
Dziekan/Dean Wiesław Czolpiński

WYDZIAŁ LALKARSKI PWST, WROCLAW
53-33 Wrocław, Powstańców Śląskich 22,
phone (071) 3674015
Prorektor/ Rector Jacek Radomski
Dziekan/Dean Anna Twardowska

NIEPUBLICZNA SZKOŁA ARTYSTYCZNA - STUDIUM
AKTORSKIE, BĘDZIN
42-500 Będzin, Teatralna 4, phone (032) 2673625
Dyrektor/director Michał Rosiński

Pisma POLUNIMA * POLUNIMA magazines

TEATR LALEK
Adres redakcji: Teatr Lalka, Pałac Kultury,
00-901 Warszawa, phone/fax (022) 6248565
Contact: Agnieszka Koecher-Hensel, Joanna Rogacka

ANIMATOR
Adres redakcji : "Teatr Baniałuka" - Osrodek Teatralny,
43-300 Bielsko-Biała, Mickiewicza 20,
phone/fax (033) 82210-46, 123394
E-mail: banialuka@in.com.pl
Contact: Lucyna Kozień

Inne adresy * Other addresses

POLSKI OŚRODEK LALKARSKI POLUNIMA
90-718 Łódź, 1 Maja 2, phone (042) 6327385,
fax (042) 6330894
Przewodniczący/President Wojciech Włeczorkiewicz

PRACOWNIA DOKUMENTACJI TEATRU LALEK
90-718 Łódź, 1 Maja 2, phone (042) 6336670
Contact: Elżbieta Siępietowska

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE I ETNOGRAFICZNE, DZIAŁ
WIDOWISK LALKOWYCH, ŁÓDŹ
91-415 Łódź, Pl. Wolności 2, phone (042) 6323206

OGÓLNOPOLSKI OŚRODEK SZTUKI DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY, POZNAŃ
61-809 Poznań, św. Marcin 80/82, phone (061) 8536090,
fax (061) 8528580
e-mail: ncenter@sylaba.pl
Dyrektor/director Jerzy Moszkowicz

CENTRUM EDUKACJI TEATRALNEJ
80-851 Gdańsk, ul. Korzenna 33/35
phone (058) 3011051, fax (058) 3011957

POLSKI OŚRODEK STOWARZYSZENIA ASSITEJ
02-709 Warszawa, ul. Siekierkowska 28
phone/fax (022) 8610040

POLSKI OŚRODEK MIĘDZYNARODOWEGO INSTYTUTU
TEATRALNEGO
00-078 Warszawa, pl. Piłsudskiego 9
phone (022) 8261771

PRACOWNIA DOKUMENTACJI TEATRU
Instytut Sztuki PAN
00-238 Warszawa, ul. Długa 28
phone (022) 8313271, fax (022) 8313149

Festiwale z udziałem spektakli lalkowych

Małe Zderzenie Teatrów, Kłodzko

Organizowany od 1995 roku przegląd przedstawień adresowanych dla dzieci (także lalkowych). Zainicjowany jako kolejny etap w budowaniu systemu edukacji artystycznej prowadzonej przez Centrum Edukacji Kulturalnej w Kłodzku. Celem Małych Zderzeń jest też przygotowanie widzów do udziału w kolejnych edycjach Dużych Zderzeń Teatrów prezentujących najciekawsze i najwybitniejsze spektakle teatralne zrealizowane w polskich i zagranicznych teatrach. Przegląd ma charakter konkursu - swoje nagrody przyznaje publiczność (Grand Prix) oraz krytycy zaproszeni na festiwal. Tradycja Zderzeń są pospektaklowe dyskusje z udziałem aktorów i realizatorów przedstawień oraz publiczności i krytyków teatralnych.

Dyrektor Marian Póltoranos
Kontakt: 57-300 Kłodzko, ul. Okrzei 14,
tel /fax(074) 8672440

Biennale Sztuki dla Dziecka, Poznań

Od 1973 roku Biennale Sztuki dla Dziecka w Poznaniu jest największą w Polsce interdyscyplinarną prezentacją profesjonalnej twórczości artystycznej dla najmłodszych. Ta ważna impreza przyczyniła się do powołania w 1974 r. Ogólnopolskiego Ośrodka Sztuki dla Dzieci i Młodzieży (od niedawna zwanego Centrum Sztuki Dziecka), który obok organizacji Biennale podjął różnorodne działania inspirujące i promujące wartościowe zjawiska w sztuce. Teatr w programach Biennale pojawiał się w nurcie prezentacji, sesji i dyskusji oraz warsztatów. W okresach międzyfestiwalowych Centrum prowadzi warsztaty z wybitnymi twórcami, warsztaty dramatopisarskie w Zaniemysiu, konkursy na sztukę teatralną. Działały też wydawnictwa, m.in. „Sztuka dla dziecka”, „Nowe sztuki dla Dzieci i Młodzieży”, Scena Eksperymentu, Prezentacji i Krytyki.

Kontakt: Centrum Sztuki Dziecka,
61-809 Poznań, ul. Św. Marcin 80/82, tel. (061) 8536090,
fax (061) 8528580

Najbliższa edycja Biennale: czerwiec 2001 r.

Festiwal „Korczak Dzisiaj”, Warszawa

Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży „Korczak Dzisiaj” (Korczak Alive) odbywa się od 1994 roku w cyklu dwuletnim. Organizatorem jest Polski Ośrodek ASSITEJ. Mottem festiwalu jest myśl wybitnego pedagoga Janusza Korczaka, że „dziecko to mały człowiek”. Ta idea partnerstwa dorosłych i dzieci sprawia, że na festiwalowych scenach grają obok siebie teatry zawodowe oraz zespoły dziecięce i młodzieżowe (także lalkowe). Tradycją przeglądu są pospektaklowe dyskusje z udziałem publiczności, prowadzone przez dziennikarzy i krytyków. Wśród imprez towarzyszących są sesje naukowe, kursy dramy, wystawy, happeningi uliczne oraz Gala Dramaturgiczna, będąca finałem organizowanego co dwa lata przez PO ASSITEJ konkursu dramatycznego dla młodzieży „Szukamy polskiego Szekspira”. Najbliższa edycja festiwalu połączona będzie z III Międzynarodowym Festiwalem Młodych Dramaturgów Interplay Europe 2000 (18-23 IX 2000).

Dyrektor Halina Machulska
Kontakt: 02-709 Warszawa, ul. Sierakowska 28, tel (022)8510040
Najbliższa edycja 11-17 września 2000 r.

Festivals with the Participation of Puppet Theatre

Little Theaters Confrontations, Kłodzko

A survey of spectacles for children (including puppet ones) organized since 1995. Intended as a step in building a system of artistic education conducted by the Center for Cultural Education in Kłodzko. The goal of the Confrontations is to prepare viewers to participate in subsequent editions Big Theaters Confrontations, which present the most interesting and outstanding productions from Poland and abroad. It is a contest - the prizes are awarded by the audience (Grand Prix) and by the invited critics. Discussions between the actors, producers, critics and audience are traditionally held after all performances.

Director: Marian Póltoranos
Contact: 57-300 Kłodzko, ul. Okrzei 14,
phone/fax (+48 74) 8672440

Children's Art Biennial, Poznan

Since 1973, the Poznan Children's Art Biennial has been the biggest interdisciplinary presentation of professional artistic creations for the young in Poland. This important event also played a key role in the establishing of All-Polish Center of Art for Children and Youth in 1974 (recently named Center for the Child's Art), which, apart from organizing the Biennial, set out to undertake various actions that are to inspire and promote valuable phenomena in art. The theater figures in the presentations, seminars, discussions and workshops. In the periods in between the festivals, the Center organizes workshops conducted by prominent artists, playwriting workshops in Zaniemysl, theater drama contests. It also sponsors publications, such as „Sztuka dla dziecka” (Art for the Child), „Nowe sztuki dla Dzieci i Młodzieży” (New Plays for Children and Youth), and the Stage of the Experiment, Presentations and Criticism.

Kontakt: Centrum Sztuki Dziecka,
61-809 Poznań, ul. Św. Marcin 80/82, phone (+48 61) 8536090,
fax (+48 61) 8528580
Next edition: June 2001.

„Korczak Alive” Festival, Warsaw

International Children and Youth's Theater Festival „Korczak Alive” takes place once every two years since 1994. It is organized by the Polish Center of ASSITEJ. The event's motto is a thought of an outstanding pedagogue Janusz Korczak that „the child is a small man.” This idea of partnership of the young and old makes it possible for adult professional and amateur children performances (the puppet ones as well) to appear on the same stage. Traditionally, discussions with the audience conducted by critics and journalists are held after the performances. Accompanying events include seminars, drama workshops, exhibitions, happenings and the so-called Gala of Drama, a finale of the playwriting contest „We Are Looking for a Polish Shakespeare” organized for youth every two years by PO ASSITEJ. The upcoming edition will be accompanied by the 3rd International Festival of Young Playwrights Interplay Europe 2000 (September 18-23, 2000).

Director: Halina Machulska
Contact: 02-709 Warszawa, ul. Sierakowska 28,
phone (+48 22)8510040

Polskie festiwale lalkowe

Międzynarodowe Spotkania Szkół Teatralnych, Wrocław

Festiwal zainicjowany w 1989 roku jako Międzynarodowy Festiwal Przedstawień Dyplomowych Wydziałów Lalkarskich. Od 1994 roku organizowane są Międzynarodowe Spotkania Szkół Teatralnych Wydziałów Lalkarskich, które mają charakter warsztatowy. tematami poszczególnych Spotkań (którym towarzyszyły sesje naukowe) były: *Maska jako oblicze aktora* (1994); *Język gestu w teatrze lalek* (1996); *Teatr lalek a sztuka końca XX wieku* (1998); *Współczesny teatr lalek w perspektywie twórczości i odbioru* (2000 r.). W festiwalu brali udział nauczyciele, studenci i obserwatorzy z Anglii, Francji, Czech, Niemiec, Rosji, Norwegii, Finlandii i Polski.

Polish puppetry festivals

International Meetings of Theater Schools, Wrocław

A festival initially called in 1989 International Festival of Diploma Productions of Puppetry Departments. Since 1994, International Meetings of the Puppetry Departments of Theater Schools has been organized as a workshop accompanied by seminars. The Meetings' themes so far included: *Maska jako oblicze aktora* (A Mask as the Actor's Face, 1994), *Język gestu w teatrze lalek* (The Language of Gesture in the Puppet Theater, 1996), *Teatr lalek a sztuka końca XX wieku* (The Puppet Theater and the Art of the End of the 20th Century, 1998), *Współczesny teatr lalek w perspektywie twórczości i odbioru* (The Contemporary Puppet Theater from the Perspective of Creation and Reception, 2000). Taking part in the festival were teachers, students and observers from England, France, Israel, Czech, Norway, Finland and Poland.

Międzynarodowe Toruńskie Spotkania Teatrów Lalek, Toruń

Toruńskie Spotkania Teatrów Lalek organizowane są od 1994 roku. Kwalifikacji do festiwalu dokonuje dyrektor Teatru Baj Pomorski w Toruniu, w którym odbywa się festiwal. Na festiwalu pokazywane są widowiska w dwóch nurtach: dla dzieci oraz dla dorosłych. Oceniają je dwa grona jurorów: jury dziecięce ocenia przedstawienia kierowane do dzieci, jury złożone z profesjonalistów - spektakle adresowane do dzieci i do widzów dorosłych. Celem festiwalu jest pokazanie przedstawień najbardziej interesujących w swej formie, konwencji i narracji, spektakli, które wnoszą coś nowego do teatru lalek.

Dyrektor festiwalu: Czesław Sienko
Kontakt: 87-100 Toruń, ul. Piernikarska 9, tel. (056) 6522424
Najbliższa edycja: 1 - 7 października 2000 r.

Torun International Puppet Theater Meetings, Torun

Organized since 1994. The qualifications are conducted by the director of the Baj Pomorski Theater of Torun where the festival is held. The festival presents productions in two categories: for children and for adults. The spectacles are evaluated by two juries: the children's jury judges the ones addressed to children, and the adult jury of professionals evaluates the adult and children productions. The goal of the festival is to present the most interesting spectacles (with respect to the form, convention, and narration) or, in other words, the productions which bring something new to the puppet theater.

Festival director: Czesław Sienko
Contact: 87-100 Toruń, ul. Piernikarska 9, tel. (+48 56) 6522424
Next edition: October 1-7, 2000.

Biennale „Lalki w Lublinie”, Lublin

Festiwal organizowany w cyklu dwurocznym od 1995 roku, przez Teatr im. Andersena w Lublinie. Prezentacja wydarzeń artystycznych teatru lalkowego oraz forum dyskusyjne dotyczące poszukiwań nowych środków wyrazu polskiego - i nie tylko polskiego - lalkarstwa.

Kontakt: 20-110 Lublin, ul. Dominikańska 1,
tel. (081) 5321628, fax (081) 5343611
Najbliższa edycja - czerwiec 2002 r.

"Puppet in Lublin" Biennial, Lublin

A festival organized every two years since 1995 by the Andersen Theater of Lublin. A presentation of artistic events in the puppet theater and a discussion forum concerned with the search for new means of expression in mainly Polish, though not only, puppetry.

Kontakt: 20-110 Lublin, ul. Dominikańska 1,
tel. (+48 81) 5321628, fax (+48 81) 5343611
Next edition: June 2002.

Warszawski Pałac Teatralny, Warszawa

Festiwal organizowany od 1998 roku przez Teatr Lalka, w cyklu dwuletnim. Impreza - utworzona na wzór Warszawskich Spotkań Teatralnych - ma być w założeniach przeglądem najwybitniejszych osiągnięć scen krajowych w dziedzinie teatru dla młodego widza oraz stołeczna promocją faktów artystycznych godnych rangi wydarzenia. Przegląd ma charakter konkursu, w którym publiczność - w wyniku głosowania - przynajmniej swoją nagrodę - Grand Prix.

Dyrektor Joanna Rogacka
Kontakt: 00-110 Warszawa, pl. Defilad, tel. (022) 6204969,
fax (022) 6248585
Najbliższa edycja 29 maja - 4 czerwca 2000 r.

Warsaw Theater Palace, Warsaw

A festival organized every two years since 1998 by the Lalka Theater. The event, created to resemble the Warsaw Theater Meetings, is in principle devoted to presenting outstanding achievements of Polish children's theater, which deserve to be promoted in the capital. It is a contest in which the public awards their prize (Grand Prix) by voting.

Director: Joanna Rogacka
Contact: 00-110 Warszawa, pl. Defilad, tel. (+4822) 6204969,
fax (+4822) 6248585
Next edition: May 29-June 4, 2000.

Polskie festiwale lalkowe

Olsztyński Tydzień Teatrów Lalkowych, Olsztyn

Ma charakter cyklicznego przeglądu profesjonalnych zespołów lalkarskich z Polski i zagranicy. Odbyna się od 1997 roku zawsze na początku sezonu w Olsztyńskim Teatrze Lalek. Od 1999 roku ma charakter międzynarodowy.

Dyrektor Krzysztof Rościszewski
Kontakt: 10-447 Olsztyn, ul. Głównackiego 17
tel/fax (089) 5335440
Najbliższa edycja listopad 2000 r.

Polish puppetry festivals

Olsztyn Puppet Theaters Week, Olsztyn

A cyclic review of professional puppet theaters from Poland and abroad. It takes place since 1997 at the beginning of each season in the Olsztyn Puppet Theater. Since 1999, it has also been international in character.

Director: Krzysztof Rościszewski
Contact: 10-447 Olsztyn, ul. Głównackiego 17,
phone/fax (+48 89) 5335440
Next edition: November 2000.

Międzynarodowy Festiwal Solistów Lalkarzy, Łódź

Organizowany od 1999 roku przez łódzki Teatr Lalek Arlekin. Ma charakter konkursu, w którym towarzyszą pokazy mistrzów. Festiwal ma zbliżyć do siebie artystów z całego świata, uprawiających sztukę lalkarską w sposób indywidualny.

Dyrektor Waldemar Wolański
Kontakt: 90-718 Łódź, ul. 1 Maja 2, tel/fax (042) 6330894,
e-mail tarlekin@polbox.com
Najbliższa edycja 21-26 kwietnia 2001 r.

International Solo Puppeteers Festival, Łódź

Organized since 1999 by the Łódź Arlekin Puppet Theater, the festival is a contest accompanied by a display of plays by the masters. Its purpose is to bring closer together the artists from different regions of the world who individually work with puppets.

Director: Waldemar Wolański
Kontakt: 90-718 Łódź, ul. 1 Maja 2, tel/fax (+48 42) 6330894,
e-mail tarlekin@polbox.com
Next edition: April 21-26, 2000.

Ogólnopolskie Spotkania Lalkarzy, Puławy

Największy i najstarszy w Polsce przegląd amatorskich teatrów lalek. Spotkania organizowane od 1962 roku są miejscem nie tylko prezentacji dokonań artystycznych amatorskich teatrów lalek ale i wymiany doświadczeń między amatorskimi i profesjonalnymi teatrami. Innowacją puławskich Spotkań zaznacza niekonkursowa prezentacja spektakli przygotowanych przez wybrane zespoły i działalność Rady Konsultantów. Organizatorzy Spotkań zabiegają o udział w Radzie najwybitniejszych znawców i twórców teatru lalek. Zadaniem Rady jest omawianie prezentowanych widowisk podczas otwartych dyskusji, gdzie szczególną uwagę zwraca się na autentyczność wypowiedzi scenicznej oraz twórcze i nowatorskie rozwiązania sceniczne, oraz prowadzenie seminariów dla dzieci, młodzieży i instruktorów.

Komisarz Spotkań Ewa Żukowska
Najbliższa edycja 25-28 maja 2000.

All-Poland Puppeteers Meeting, Puławy

The biggest and oldest review of amateur puppet theaters in Poland. The Meetings, organized since 1962, is not only a place for presenting the artistic achievements of amateur theaters, it also provides an opportunity to exchange opinions and learn from the professionals. The Puławy Meetings differs from the other festivals in that it has a Council of Consultants. The organizers always insist to convince the most outstanding experts and creators to sit in the Council.

Its purpose is to evaluate the presented productions during open discussions; it concentrates on the authenticity of expression and novel staging solutions. The Council also conducts seminars for children, youth and instructors.

Commissioner: Ewa Żukowska
Next edition: May 25-28, 2000.

Nowe inicjatywy festiwalowe

Przeгляд Misteriów Bożonarodzeniowych „Bethlehem Lubelskie”

Przeгляд organizowany przez Teatr im. Andersena w Lublinie we współpracy z Wołyńskim Teatrem Lalek, planowany jako triennale. Festiwal będzie miał charakter przeglądu misteriów bożonarodzeniowych w wykonaniu teatrów z całej Europy oraz otwartego konkursu na wystawienie tzw. szopki lubelskiej.

Dyrektor Włodzimierz Felenczak
Najbliższa (pierwsza) edycja grudzień 2000 - styczeń 2001r.

X Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek Krajów Nadbałtyckich odbędzie się w Polsce w dniach 22-27 maja 2001 roku. Gospodarzem przeglądu będzie Teatr Lalki Tęcza w Słupsku, dyrektorem artystycznym edycji Małgorzata Kamińska-Sobczyk. Do udziału w festiwalu, po porozumieniu z krajowymi przedstawicielami UNIMA, zostaną zaproszone teatry z Niemiec, Danii, Szwecji, Finlandii, Islandii, Estonii, Łotwy, Litwy i Polski.

New Festival Initiatives

A Survey of Mystery Plays "The Lublin Bethlehem"

A review organized by the Andersen Theater of Lublin with the cooperation of Volhynia Puppet Theater is planned to be triennial. The festival will present nativity plays from all over Europe; it will also be an open contest for the best staging of the so-called Lublin szopka.

Director: Włodzimierz Felenczak
First edition: December 2000-January 2001.

The 10th International Festival of Puppet Theaters from the Baltic Countries

will take place in Poland on May 22-27, 2001. It will be hosted by the Tęcza Puppet Theater from Słupsk, Małgorzata Kamińska-Sobczyk is this edition's artistic director. Theaters from the following countries are going to be invited: Germany, Denmark, Sweden, Finland, Iceland, Estonia, Latvia, Lithuania, and Poland.